

PRZYPISOWAĆ (396) *vb impf*

o oraz a jasne.

inf przypisować (61). ◇ *praes 1 sg* przypisuję (33). ◇ *2 sg* przypisujesz (9). ◇ *3 sg* przypisuje (67). ◇ *1 pl* przypisujemy (12), przypisujem (5); -emy *Mącz*, *KuczbKat* (3), *ReszPrz*, *WysKaz* (2), *SarnStat* (2), -em *UstPraw*, *SkarŻyw*, *PudłFr*, *WujNT*; -emy : -em *WujJud* (3:1); ~ -emy (2), -emy (1), -(e)my (9); -em (1), -(e)m (4). ◇ *2 pl* przypisujecie (15). ◇ *3 pl* przypisują (96). ◇ *praet 1 sg m -m* przypisował (1). ◇ *3 sg m* przypisował (9). ◇ *3 pl m pers* przypisowali (13). ◇ *fut 1 sg m* będę przypisował (2). ◇ *1 pl m pers* będziemy przypisować (1). ◇ *imp 1 sg* niech przypisuję (1). ◇ *2 sg* przypisuj (3). ◇ *3 sg* niechaj przypisuje (2). ◇ *1 pl* przypisujemy (1). ◇ *2 pl* przypisujecie (1). ◇ *3 pl* niech przypisują (1). ◇ *con 1 sg m* bym przypisował (1). ◇ *2 sg m* byś przypisował (2). ◇ *3 sg m* by przypisował (4). ◇ *2 pl m pers* byście przypisowali (2). ◇ *3 pl m pers* by przypisowali (2). ◇ *praet 3 sg m* by był przypisował (1). ◇ *pass inf* przypisować się (1). ◇ *praes 3 sg* przypisuje się (4). ◇ *con 3 sg m* by się przypisował (1). ◇ *impers praet* przypisowano (1). ◇ *con* by przypisowano (2), by było przypisowano (1). ◇ *part praes act* przypisując (41).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVII – XVIII w. s.v. przypisać*.

1. *Dopisywać do tekstu, dołączać do zbioru tekstów; ascribere Mącz, Calep, JanStat, Cn; attribuere Mącz, Calep; annotare Mącz; appingere, interscribere Cn [w tym: co (8)] (15)* : Tedy odpisał Krol Ráthymowi kthory popiśował przypadłe á przygodne rzeczy/ [...] ten list co go przypisuię [*ea quae subiecta sunt*]. *Leop 3.Esdr 2/25; (nagł)* O Zápisániu Dobr Krolewskich. [...] (-) Dobr Krolewskich niezáltawuiem/ áni dáruiem/ áni Summy przypisuiem ná Seymie/ tylko áz z dozwoleńiem Rad náłzych *UstPraw A*; Annoto, Náznáczam/ Przypisuię. *Mącz 250d, 374c, 392b*; Ono mnieyśza zem Rozdziały álbo głowy [...] nie miedzy tekstem/ ále po kraioch znáczył. Przyczyná tego tá iest: áby znacžno było co Duch święty przez Apostoły piśał/ á co ludzie dla ráunku pámięci przypisowali. *BudNT przedm d3v*; Ascribo – Przypisuię, prziczituię. *Calep 101b, 112b*; Dla tego ninieyśzy y niżey nápisány Státut [...] náłżemi ninieyśżemi/ y innemi przez nas potwierdżonemi przodków náłzych Státutmi/ y Przywileymi wiecznemi przypisuiemy pod tákowemi słowy. [...] *SarnStat 179*.

przypisować do czego (1): Gdzień też do tego Porządku przypisował niektóre sprawy wedle zwyczáiu Lawniczego Krák(owskiego). *GroicPorz C2*.

przypisować gdzie (2): Práwá Boskie iáłne o tym są/ ktorých mieyścá ná brzegu przypisuię. *PowodPr 36, 83*.

Z przysłówkiem ilościowym zastępującym dopełnienie bliższe (1): W Tym téż lie dzieią trudności wielkié/ iż Prokuratorowie v sądów wśzelákich/ nie oddawáią Controuerfiy słwych zaráz/ á potym przypisuią wiele/ czego przed sądem onym nie mówili/ chcąc rátować słpraw onych/ co opuścili *SarnStat 812*.

W połączeniu szeregowym (1): y oné [zwyczaję] mocné vczyniliśmy/ y áby zá práwo wiecznie były dżierżané skázaliśmy: y tu oné przypisuiemy/ pochwalamy/ y skázuiemy przez ninieyśzy státut. *SarnStat 59*.

Zwrot: »na tram przypisować« = *zapisywać na kredyt* (1): Albo owi kwartarze/ co tu wam słzynkuią/ Dáleko nie dolawśzy/ ná tram przypisuią. *RejWiz 162v*.

2. Twierdzić coś o kimś a. o czymś, zwłaszcza że jest jakiś, coś uczynił, coś mu przysługuje; *imputare* Mącz, Calep, JanStat, Cn; *assignare* Mącz, Cn; *arrogare, attribuere, dare, ducere* Mącz; *referre, transferre, tribuere* Modrz [w tym: komu, czemu (284), co (268)] (288) : Kot niegdy kurą włąpił/ A śnieść fie go nie vkwąpił: Ale chciał náleść przyczynę/ Iżeby go śniadł prze winę. Kurą kiedy tak winował/ Swowolność mu przypisował: Rzekąc/ przecz tak w nocy wołałz/ A dobrym ludziom ípác niedałz. *BierEz* H3v; *FalZioł* I 77a; ktoremu [*Jupiterowi*] oni w íkładaniu íwym przypisuią fryie, czudołóstwa y infze nieznafzki albo plugawości rozmaite *BielŻywGlab* n1b 12; Pothym Solon odeílał ią [*tablicę złotą*] do Apolina Bogu mądrość przypisuiąc. *BielŻyw* 2; *SeklWyzn* Ev; Ale iżesz rzekł Perską ziemię w wielkości złotá obíuiącą/ zoítrzyłes ímysły násze á ípráwiłes nas przez tho mężnieyíse/ ábyfmy złotá wálzego mogli doítác/ á niedoítháteczność nászę (ktorą nam przypisuiiesz) moglibyfmy oddálic. *HistAl* C6; A ná drugim myeyfcu/ ípráwuýac íye o nyektore rzeczy/ ktore mu przypisowano/ tak [*Luter*] píffe. [...] *KromRozm* I H4v, B, G2; Bo hnet ízatanowi íeli przypisowac práwdę/ bogu fałz *MurzNT* 31, 96; Zniífczyliícye przykazánye Boże dla podányá íwego. (–) Ták yeít: Przypisuyác nam to íi/ ktorzy to íámi czynýą *KromRozm* II b3v; Abowim Philip/ Ozyándér/ Elácius Lutherowey náuki íye dżierząc/ przedíye yeden drugyemu błád y kácyrítwo przypisuye *KromRozm* III C2, N6v; Gdzye też przypisuye pánu Bogu tę cześc y wyelmożność/ że on Pan nád pány/ Krol nad krolmi mocny á wyelki *GliczKsiąż* C3; Abowiem kiedybyíście temu wierzyli/ nigdy byíście tey Wodzie tzárowáney tákowey mocy nie przypisowáli/ áby oná moglá nieprzyiáciele wízelákie wykorzenic y wygládzic *KrowObr* 71v, 67, 96v, 97, 98, 100; A tak íesliżby íię tak co [*tj. błqd*] kędy w tym druku ználázło/ prósimy bácznego czythelnika żeby nie zarázem nam iákíey nieumieiętności y niedbalítwa przypisował *BibRadz* *6; Kroniká Węgierlka pííse/ żeby íam Krol w ten czás niebył íedno ían z Huniadá/ ktoremu wízytkę ílawę íámemu íanowi przypisuią á nie Krolowi *BielKron* 389, 56, 65v, 204; Vitio et culpa dare, Przypisowác komu winę. *Mącz* 71b; Calliope, íedná bogini miedzi íiedmią którey głófu wdzięczność przypisuyą. *Mącz* 32a, 121c, 333b [3 r.], 357d; *RejAp* 55v [2 r.], 154v, 156; gdyż ludzie nic nikomu niepodobnego/ áni bez przyczyny nie przupisuią [!] *GórnDworz* Cc5, G7; *RejPos* 13v, 116; ten to [...] Kácérz [*Gribaldus*] powiádał byc/ kładac trzy Bogi/ iáko troie ludzi od íiebie rózné/ y rozgrániczoné/ íednym Bostwem tylo złączoné: [...] bo íesli tho íedyné Boítwo Oycu tylo przypisował: tedy niewiém/ iáko Syn y Duch święty Bogiem będzie mógl byc *BiałKat* 111, 268v; *KuczbKat* 40 [2 r.]; Widziłz o iákíey wierze Páweł í. mowi/ gdy íey ípráwiedliwość przypisuiie. *WujJud* 97v, 20v, 65 marg, L14; *WierKróc* A4v; *BiałKaz* D, E3; Tofz czynýą [*tj. odstępują Boga*] owi co íię do czárownic y czárow po pomoc wciekáia/ ábo wiadomośc rzeczy przyízłych y przeízłych táiemnych (ktore íobie Pan Bog zoítáwuie) ludziom/ y náukom ich omylnym przypisuią. *SkarŻyw* 173; *ModrzBaz* 45v, 50, 82; Co íię też tknie máieístatu támże Bogu przypisánego/ zali też y Chriítus Pan tegoż nie przypisuiie Bogu Oycu íwemu? *CzechEp* 284, 129, 182, 409; iż pánu Chriítufowi ciáło tákie przypisował [*Justynian*]/ ktore náízemu namniey podobne nie byío/ ktore áni cierpiec/ áni vmrzeć mogío. *NiemObr* 141, 73, 111, 138, 139, 177; ktoremu [*Słowu, Jezusowi Chrystusowi*] dwoie národzenie przypisuią/ z Bogá od wiekow/ z człowieká náznáczonych od wieku czáfów *ReszPrz* 76, 35; *ActReg* 139; *Calep* 515a; Tym/ co cię [*Boże*] chwałą/ głupítwo przypisuią *GrabowSet* V; *OrzJan* 63; tákowym vczynkom wiernych ludzi/ tak wielką moc y wážnośc Páweł

przypifuie/ iáko y Kátholikowie dziśiefzy. *WujNT* 518, 43, 171, 477; *WysKaz* 3, 27; Džiwnaby to nie íprawiedliwość/ którą trudno przypifować íędziemu nawyżfzemu. *SkarKaz* 383a; *VotSzl* C2.

Z przysłówkiem ilościowym zastępującym dopełnienie bliższe (3): Aza więcęcy będziem przypifować ludziom bez męłtwá y bez rozłádku/ ktorzi íię [...] ludzi ledá z przyczyn á dla málucżkich rzeczy zábijác náuczyli? *ModrzBaz* 62v, 81; *CzechEp* 95.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (16), ono (1); iż, że (9), zaimek względny (6), iżby, aby, żeby ‘że, jakoby’ (5), jakoby (1)] (21): *KromRozm III* Q; *GliczKsiąż* F5; Wfzędę nam przypifuia że długo fypiamy *Prot* B4v; *RejAp* 156; niechayże tego nie przypifuie żaden godności Achillowej/ iżby wíetfza niż moiá/ być miałá *Górndworz* H; *WujJud* 39v; *MycPrz II* C3v; *CzechRozm* 65v; *ModrzBazBud* II5v; *CzechEp* 95, 383; Co bacząc niektorzy/ á ofobliwie dziśiefzy wykretácze/ wolá przywiley Piotrow/ ná Papiefskiey ofobie záuwić. W czym dawiaá znác/ iż odstępuia/ ítolice Rzymfskiey/ przypifuiać to Papieżowi/ iż on może/ kiedy y kedy chce ítolicę Piotrowę przenieść. *NiemObr* 54, 141, 167, 170; *ReszPrz* 90; Piękna pánno/ któręy my równia nie nayduiem: Piękna pánno/ któręy to ímieie przypifuiem/ Ześ fwá piękná vrodá wfzytki célowála *PudlFr* 73; *PaprUp* C2; *Phil* M3; Niezmierny Oćiec: ktoremu ono co Hieremiafz mowi/ niebo y ziemię íá nápełniam/ bárzo rádži y Aryani przypifuia. *LatHar* 377; Świętym niekiedy przypifuiem/ co Bogu íámemu właśnie należy. *WujNT* Ccccccv.

Podmiotem jest tekst (7): *SarnUzn* F4 marg; gdyż íedno fłowo nikomu nie przypifuie części á fławy/ íedno íámemu íemu [Bogu] á wielmożności íego á drugie fłowo przypifuie mu/ áby íie wfzytko sftháło wedle woley íego *RejAp* 156; *GrzegŚm* 24; *CzechRozm* 65v, 193; Ey nie vmárlic íiebie chwalic máia/ Pánie Iezu/ áni íi wfzyscy ktorzy do piekła wfępuia. (marg) O Potępionych mowi/ kthorym drugá śmierć pímo przypifuie. [...] (–) *LatHar* 25; írogół mu [Bolesławowi Śmiałemu] tu náfze kroniki przypifuia *BielKron* 174.

W przeciwstawieniu (1): »przypisować ... odejmować« (1): nád którą hárdość y pychę wíetfza być nie może/ íobie tylko íámemu prawdę/ rozum/ baczenie przypifuiać/ á światu wfzytkiemu odeymuiąc. *ReszPrz* 110.

Zwroty: »niesłusznie, nieprawdziwie przypisować« (4:1): *KromRozm II* b3v; To [że uważa, że przestępcą przyjmujący sakrament będzie zbawiony] wy Kościołowi Powfzechnemu/ lecz nieprawdziwie/ przypifuiecie. *WujJud* 166v; Ale wroćmy íię do Piotrá/ który żadney władzey y zwierzchności tákowej/ iáką mu Papieżnicy/ nieśłufznie przypifuia nie vżywał. *NiemObr* 42; *WujNT* 456, Yyyyy4v.

»śłusznie przypisować« (1): Zniffczylifcy przykazánye Boże dla podánya íwego. (–) Ták yeft: Przypifuiać nam to íi/ ktorzy to íámi czynią: Ale flufńnye czyli nyeflufńnye nam to przypifuia/ to íye pokaże. *KromRozm II* b3v.

»sobie przypisować« [szyk zmienny] (18): *GliczKsiąż* F5; *Leop* *B4v; nie ma íobie żadny ni wczým włáfności przypifowác/ íedno do czáfu íwoiego. *BielKron* 112, 173v; *Mqcz* 89a; *SarnUzn* 7v; ludzie to podobno w tym krzywi/ ktorzy íobie náukę przypifuia/ áno íey niemáfz *Górndworz* G5v; Íesli to íobie przypifuiecie/ ná co Pan Bog Prorokom dary dawał/ muśicie też to pokázác/ żeście y wy íą Prorocy. *WujJud* 39v; *MycPrz II* C3v; *ModrzBaz* 81; *ModrzBazBud* II5v; *SkarJedn* 150; *SkarŻyw*

82; *NiemObr* 70; *ReszPrz* 110; Arrogo – Przypisuię, prziczitaię łobie. *Calep* 98a; Ieft theż y to lekkomyślnego poštěpek człowiek s łzczęśliwego powodzenia wynosić fie/ przypisuiąc to łobie iakoby łzczęście w ręku łwych miał *Phil* M3; *WujNT* 77.

Szeregi: »przyczytać i przypisować« (1): iż to iemu [*Chrystusowi*] łámemu prawdziwie łłży/ cokolwiek piłmo ł. łynowi włánnemu pierworodnemu/ y namileyřzemu Bożemu przyczyta y przypisuię: tedy niewiem [...] *CzechRozm* 65v.

»(nie) przywłaszczać, (i, ani) przypisować« [*szyk* 2:1] (3): Koźdi obaczýwłły fie być człowyekyem nyemya[ł]by they powagi vżywáć/ áni tego łobyę przypisować y przywłářczáć/ co náleży łámemu Bogu *GliczKsiąż* F5; *KrowObr* 7; *RejPos* 304v.

a. *Twierdzić, że ktoś a. coś jest sprawcą lub przyczyną czegoś* (160) : Iłz gdy náłz [!] bog przełz to [*Chrystusa*] ymyę uyłluchaua to mamy przypyřacz załludze maryey gdyřz przełz ymyá yezus náłz nyeuyłlucha to przypyřuymy grzechom náłzym *PatKaz* III 127v; *SeklKat* L2v; *KromRozm* I H4; *MurzNT* 31; *KromRozm* III G8v; *DiarDop* 102; W Tym Płalmie ieřt dzyękowánie zá dobrodzieyřtwá/ łudowi Izráěłskiemu vczynione/ á włzytki przypisuię wielkiemu á hoynemu miłofierdzyu Pána Bogá wřzechmocnego *LubPs* X6v, bb2 *marg*; *GroicPorz* mmv; ktory [*Antykryst*] tylko potzáteł/ y tzęść zbáwienia przypisuię Pánu Kryřtuřowi/ á řr zadek/ y dokonánie/ łwoim włánnym łilám/ pracám/ pietzołowaniu/ y vtzynkom dobrym. *KrowObr* 57v; Iáko temu Oleiowi łmrodliwemu/ odpuřtzenie włzyřtkich grzechow przypisuięćie? *KrowObr* 84, 57v, 60, 60v [2 r.], 65v, 71v (27); Było ich wiele co tego [*tj. męki*] žyczłi Głińłskiemu mowiąc/ iżby było nikomu nie przypisowano porářzki Mořkiewřkiey iedno iemu. *BielKron* 411, 7, 274, 297, 337, 337v; *Attribuere causam calamitatis alicui*, Prziczinę niefortuny komu przypisować. *Mącz* 464a, 78c, 392c, 464a; *GórńDworz* H, 15v; iakobyř też imi [*tj. sprawami doczesnymi*] miał włzytkiego doydź [...] / nic nie przypisuiąc opátrznóści Páńłkiey. *RejPos* 262v, 13, 307; dla tego iż ty złe przygody ktore náł czyniá bliźni náłzy/ iemu (to ieřt Szátánowi) przypisuiemy *KuczbKat* 435, 10; Czemu vřpráuiędliuienie [!] wierze przypisuią. *WujJud* 98 *marg*, 68, 100 [2 r.], 109v, 110v, 112v (17); *WujJudConf* 89, 100; ktorzy fie łkárzą/ że dzyřeyřzych czáłow zacność á powagá práwie włzytkich łtanow niřzczeie á lekce powáżona bywa/ przypisuiąc tho nieřpráwiędliwym á złym łádom á niewdzyęczności łudzkiey. *RejPos* 42; *RejPosWstaw* [21²]v; *BudNT przedm* a6; *CzechRozm* 46, 105 [2 r.]; A iáko to náłzyt přędkiemu vwierzeniu przyczytáią/ włzytko co vsłýřzyřz zárázem zá pewne przyiáć: tak záię před włzytkiemi vřzy zámknáć/ niemádrości przypisuią. *ModrzBaz* 21, 59; *SkarJedn* 279; *KochPs* 59, 209; łamo [*ciało*] vmárlę było/ á drugie^{mv} vmárlę^{mv} żywot dáło. Cze^{mv} to? Dla te^{go} žeby řię cud on duřzy nieprzypisował/ gdy by był Elizeuřz zmartwy wřtał. *SkarŻyw* 279, 284, 560; *StryjKron* 532; *CzechEp* 203; *NiemObr* 163; *KochDz* 105; *WisznTr* 26; Ieřli fie wám pořzcześci kiedy z dobrej řpráwy/ Będziećie mieć dobry znák iż Pan Bog łáłkawy. Nie przypisuięćie tego nigdy męřtwu łwemu/ Iedno záwřdzy dzyękowáć Pánu niebieřskiemu. *BielSjem* 33; *ZawJeřt* 32; *OrzJan* 42, 121; Ták też Haeretykowie cudá ktore Bog czynił y dzyř czyni w kořćiele Kátholickim/ przypisuią łłamlwym cudom Antychryřtowym. *WujNT* 39, 50, 51, 133, 222 [2 r.], 323 (18); Gdyř my Kátolicy włzyřtko dobro zbáwienia náłżego krwi Pána Chryřtuřowej przypisuiemy. *WysKaz* 32; *SarnStat* 700; A ieřli co dobrego we mnie z łáłki twey będzie: niech řię z tego nie chlubię/ á tobie włzytko przypisuię. *SkarKaz* 353b, 274a, Oooo3b.

Z przysłówkiem liczebnym zastępującym dopełnienie bliższe (1): vřáli łámi w łobie/ [...] przypifuiąc názbyt wiele łwym vczynkom/ ktore według zakonu czynili *WujNT* 517.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (6); iż, że (3), zaimek względny (3), aby 'że' (2)] (8): Iemu [*tj. Bogu*] będę przypifował czokolwie dobrego rzekę. *WróbŻołt* 55/5, S; *Napyerwey* powyelfzcz łwoyą pyrwłcha wktorey zenye łwey tho przypifował abi ona povodem przednyeyłchym zabiczia thego bila, odwołall *LibMal* 1543/77; *RejAp* 50v; *CzechEp* 162; *PaprUp* C2; iákóz tego łáłce božéy nie przypifować/ że Niemcy/ Czechowie/ Moráwcy/ Hifzpani/ możné narody/ woynę wiodą z tym nieprzyiaćielem [*tj. Turkiem*] *OrzJan* 67, 121.

Podmiotem jest tekst (1): Acz grzechy bywáią odpufzczáne przez modlitwy/ przez pofty/ przez iáłmużny/ [...] y przez kápłany (iáko píłmo święte káždemu z tych odpufzczenie grzechow iáłnie przypifuie) wřákże [...] *WujNT* 817.

Zwrot: »sobie przypisować« (8): Przeto by tako byl łwięty ij v boga przyiemny/ iřžby cie bog wewłfytkim wyłłuchál/ [...] nie nadymáy łie s tego/ anij łobie przypifuy/ mnimaiątz aby to ty a nie bóg działál. *OpecŻyw* 45, 43; Ale potym był [*Saul*] okrutny nád ludem/ niełpráwiedliwy/ vřtáwámi Bołkiemi gárdził/ łobie wřzytko przypifował á nie Bogu. *BielKron* 64v; *RejPos* 307; Wiele łię Heretykow náwracało/ [...] łłuchánim zbáwienney náuki iego [*św. Piotra z Werony*]: [...] W czym on pokorę záchować vmiał/ nic łobie nieprzypifuiąc. *SkarŻyw* 372, 334; Y ma kto iny łiebie ozdobnie málować? A łpráwy oycá mégo łobie przypifować? *GórnTroas* 20; *SkarKaz* 352a.

Szeregi: »podawać a przypisować« (1): Ato łłuchay [...] przed kim korony miece [*triumfujący Kościół*]/ to iełt wyznánie niegodnołci łwoich czyni/ iedno Pánu łámemu/ to iemu podáiąc á przypifuiąc/ iż to máią wřzytko z dobroci á z miłofierdzia iego. *RejAp* 50v.

»przypisować i przyczytać« (1): kthorzy [*odszczepieńcy*] nietylko łámeý krwi Syná Božego/ ále tełz tym rzetzm ktore kupuią zá łrebro y złoto/ przypifuią y przytzytáią/ odpufztzenie grzechow *KrowObr* A4v.

»przypisować i przydawać« (2): tżemu im [*rzeczom*] błogofławieńłtwo/ y załługi zywota wietznego przpifuiełz y przydawáłz? *KrowObr* 93, 81.

»przypisować i przywłaszczáć« [szyk 2:1] (3): ále dufáćie themu łmrodliwemu pomázániu oleynemu/ ktoremu dułzne y ćielełne błogofłáwieńłtwo y zbáwienie przywłáštzcáćie y przypifuiećie *KrowObr* 82v, 69; *OpecŻyw* 43.

α. O tekłcie: twierdzić, że ktoś jest jego autorem (19): Drudzy tę łpowiedz przypifuią Poncyanowi pierwřzemu Papieřowi Dziewięthnáłtemu. *KrowObr* 195, 195v, 196v [4 r.]; *BudNT przedm* c, d3; Do ktorych łłow w Greckim texćie/ ktory łiedmidźiełłáł tłumáczóm przypifuią/ przydáne łá ty łłowá. A ten rog walczył przeciw łświętym. *CzechEp* 371, 125v; *NiemObr* 124; *ReszPrz* 81; to dzwonienie Káłixtus Papieř vřtáwíl/ dla pomocy przez modlitwę Chřełłcijánom z Turkiem walczącym. A łám łanowi dwudźiełtemu y wtoremu tę vřtáwę przypifuie. *LatHar* 55, 9, 10, 84 *marg*, 89 *marg*, 102 *marg*; A przeto Czyłłcá łám Pan Bog iełt budowniczym. A tego wykłádu Adwerłarze/ niech mnie nie przypifuią/ bo nie iełt moy/ ále Doktorow łwiętych *WysKaz* 34.

3. Nadawáć, obdarzáć; przeznaczáć; applicare *Modrz; appingere* *Calep* [w tym: *komu, czemu* (35), *co* (34)] (37) : *RejKup* o6v, r6v, Tv; *MurzNT* 31; Ale ábył nye rzekł/ iż tu biłkupowye vćiłnyeni

papyżowi władzą á zwirzchność tę przypisowali/ [...] vkażęc gđyze nye zá vćifkyem yákim/ yednák rádži nyerádži muŷyeli yá wyznáwác. *KromRozm III* P5v, K4v; *Mqcz* 129c; ktorzy [złóściwi królowie] [...] ftáwili zázwdy ná tych gorach miáltá onego imię bluźnińskie/ to ieft/ tytuły y kościoły ony pogánńkie/ przypisuiąc ie rozlicznym bogom/ y łławam swoim *RejAp* 106, 108; *RejPos* A4, 13v; á chcelz ábyć dla twe^{go} niefkromnego á sprofnego bogactw okázowania ołobną część przypisowano [honores vis decerni singulares]? *ModrzBaz* 50v, 94; *SkarŻyw* 358; á nád to ielzcze/ y to gánię iż co łámego Bogá ieft/ y onemu to łámemu należy/ oni komu inłzemu przywłazczáią: ktorzy też ielzcze y z tego Chriřtułá złupiłzy co iemu łámemu Bog oćiec iego dał/ inłzym to przypisuią *CzechEp* 84, 273, 371, 374; *NiemObr* 133; *Calep* 83b; *LatHar* 186; Pan *IEZVS* iáłmuźnie tákąż zapłátę przypisuie. *SkarKaz* 350a.

przypisować ku czemu (1): Consecro, idem quod simplex, Poświęcam/ ku służbie bożey przywłazczam y przypisuyę. *Mqcz* 363c.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (2); że (2), zaimek względny (1)] (3): Nie pomárli się ganią, ále żywi, ktorzy pomárłych niepokoią y co iest Bożego onym przypisuią. *CzechEp* 83 marg, 387 [2 r.].

Zwrot: »sobie przypisować« [szyk zmienny] (13): *MurzNT* 11; ták ia też chcę/ áby moy Dworzánin/ wygrał w tym/ o co fie pokuśi przed włzytkimi/ y kázdego żeby z ołobná w thym porobił/ w czym łobie dánk [= *pierwszeństwo*] przypisuie. *GórńDworz* E3; teraz dopiero/ nie włtydzi się [stolica carogrocka] łobie przypisować przodkowánia/ nie włtydzi się łtárey y záłłżzoney mátce vwłoczyć *SkarJedn* 389; Na odfzczepieńce y Heretyki ktorzy rozruchy czynili/ y kápłánńtwo łobie przypisowali/ á łtárfzych y kápłaná Bożego łłuchác niechćieli/ bárzo się frogim pokazał. *SkarŻyw* 483, 492 [2 r.]; To iedná y wielká niezboźność/ ktora świadczy o Papieżu/ iż ieft nic dobrego: ieft fyn zátrácenia: Chriřtułow ieft przeciwnik: ieft Antychrift: ktory to łobie łam przypisuie/ y przypisować chce/ że go żaden ganić/ łtrofować y káráć nie może/ by też on co y nagorzey czynił. *CzechEp* 387; *NiemObr* 157; *WujNT* 216, 519, *Zzzzz4*; *PowodPr* 32.

Szereg: »przywłazczać i przypisować« (1): *Mqcz* 363c cf *przypisować ku czemu*.

4. *Odnosić do kogoś lub do czegoś, uznawać, że dana wypowiedź dotyczy kogoś lub czegoś [co komu, czemu] (24):* A thák nie włánie tego Pfálmu żydowie Dawidowi przypisuią/ gđyż włániey należy Pánu Kriřtułowi. *LubPs* L2v; *BibRadz* I 383c marg; Bo ácz tę figurę [tj. czworo zwierząt z *Apokalipsy*] niektorzy cztherzem Ewányeliřtom przypisowali/ ále ielzcze ná ten čás Ewányeliřtowie niektorzy żywi ná łwecie byli. *RejAp* 50; Elohim/ ieft tákie imię/ ktore się przypisuie/ naprzod Bogu łámemu/ potym Sędziom/ Krolom/ Aniołom/ y fáłłzywym Bogom. *BudBib* I 309a marg; *BiałKaz* E3; *CzechRozm* 36, 54; *CzechEp* 143, 383; Páweł bowiem o łobie powieda [...]. Iż miał łtáranie o włzytkie zbory. A przedsię z tych łłow Páwłowych powłzechnym/ y nayprzednieyřzym Páłtyrzem/ wyznáwác go/ y iemu to przypisować/ áni się godži/ áni Páweł/ łobie tego przywłazczáł. *NiemObr* 40, 121, 138, 139; *LatHar* 257, 508; Iáko Hieronym ś. piřząc do Dámázá Rzymłkiego Papieża/ te mu łłowá Páńłkie przypisuie: mowiąc ták o włzytkich Haeretykách: Kto z tobą Papieżu nie zgromadza/ ten rołprařza *WujNT* 51; Iedni mowią/ że Grzywacz/ ćierpi tę niewolą [wychowywanie kukulczych piskłat]: A drudzy to pokrzywce przypisować wolą. *KlonWor* 60.

przypisować ku czemu (1): którym imieniem [krzyżma] wziętym od Greków/ aczkolwiek świeccy Piłarze wżelkie pomázanie známionuią: wżákże oni/ co rzeczy święte popifáli/ poľpolitym obyczáiem mowienia/ to słowo ku onemu tylko pomázaniu przypifowáli/ ktore z Oleiu y z Bálfámu [...] ípráwione bywa. *KuczbKat* 150.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: to (5), ono (1); zawsze zaimek względny] (6): [Luteranowie dlatego was mnichów i księży za odszczepieńce od kościoła Chrystusowego mają] iż wy od náuki páńfkyey/ słowá bożego odstępuyeće/ [...] Ták iż wam ono przypifuyą/ co Pan nář ku Licemyernikom mowił: Zniřczyliřcye przykazánye Boże dla podányá řwego. *KromRozm II* b3v; *KrowObr* 153; *CzechRozm* 143v; *SkarŻyw* 593; Co řię tedy tknie beřtyey/ pierwřzey/ naydźież ią opifáną/ [...] wřákże tákże řię to częřto przypifuie wtorey/ co řłuży pierwřzey: á pierwřzey też co wtorey. *CzechEp* 374; *NiemObr* 138.

5. *Dedykować, poświęcać komuř wydany tekst; dedicare, dicare Cn [co komu] (13) :* Ale iż ten obyczáy ieř miedzi vcżonymi, gdy iakie księgi napifzą, zwykli ie nie ktoremu panu przemożnemu przypifować *GlabGad* A3v, A3v; *DWie* nawięřsze przicżinie řą [...] Przec ci ktorzy nieiakie kźięgi [!] miedzi poľpolřtwo ľudu wypuřczáią, niektorim ie panom znakomitim przypifuiąc offiaruią. *MiechGlab nlb* 2; *WróbŻółtGlab* A2; przetoć thy Kfiąřzki przypifuię/ y pořýłam/ Abyř řie w młodořci řwey rzeczámí cżářem poważnemi/ cżářem też dworřkyemi/ zábawiał *RejŻwierz* A2; A ták ná żądanie I.M. řpyřáłem tám ty kazánia/ ktore W.K.M. przetho przypifuię/ áby thák wielka á poważna řpráwá/ [...] pod řławnym imieniem y pod obroną W.K.M. wielkiego Monárchy/ do rąk ľudzkih podána byřá. *SarnUzn* A2v; *BudNT przedm* a3; *SkarŻyw* A2v; Ile mogę/ pořługą tą iey [ojczyźnie] okázuię Chęć řwoię: y Wářzey mořci ten dar przypifuię *KlonKrGum* Av.

przypisować za co [= jako co] (1): wam wřzyřtkim wobec/ y káżdemu zoľobná/ rozmowy te moie Chřiřtiánřkie/ zá ieden vpominek/ y zá pewne řwiádecťwo/ moiey przeciw wam życzľiwořci/ dáię/ dáruię/ przypifuię. *CzechRozm* A2v.

W poľczeniach szeregowych (2): przetoż ty kfiąřzki/ [Zygmuntowi Augustowi] iáko wielkiemu á Krzeřciánřkyemu Krolowi/ [...] oddawam/ przywřářczám/ y przypifuię. *RejPos* A3; *CzechRozm* A2v.

Szeregi: »przypisować i dedykować« (1): nápiřáłem dwie kfiąřeczce [...] ktore to W.M. me^{mv} Mćiwe^{mv} Pánu iáko cżłowiekowi po wřzem řwiećie řławy wielkiew y godney przypifuię y dedikuię *CzahTr* A3v.

»ofiarować i przypisować« (1): Thobie też Pánie/ á Pánie moy/ ty kxiąřłki moie offiáruię y przypifuię *KrowObr* B4v.

6. *Poczytywać, uważać za coř [w tym: komu za co (3)] (4) :*

przypisować co (1): Ducere aliquid uxori probro, Zá fromotę żenie nieco przypifować. *Mqcz* 96a.

przypisować ku czemu (1): Ducere laudi, Ku chwale przypifować. *Mqcz* 96a.

Ze zdaniem dopełnieniowym (1): Duńcżykowie y Szkáninowie zá cześ ľobie przypifuię/ iż Longobárdy ich przodkowie kroleřtwo we Włofzech záłożyli *BielKron* 292v.

Zwroty: »za cześ przypisować« (1): *BielKron* 292v cf *Ze zdaniem dopełnieniowym*.

»sobie przypisować« (1): *BielKron* 292v cf *Ze zdaniem dopełnieniowym*.

»przypisować za złe« (1): *Nemo tibi vicio vertit*, Nikt ci nie ma/ niepoczyta/ nieprzypifuje za złe. *Mącz* 486a.

7. Brać pod uwagę, uwzględniać [komu co] (1) :

Zwrot: »grzechy przypisować« (1): á gdy go [*lud boży*] czyłtym zowiemy/ nie tak rozumieć mamy/ iákoby był prawdziwie bez grzechu/ ále iż mu Pan Bog grzechow *non imputat*, nie przypifuie. *ReszPrz* 89.

8. Dodawać (7) :

przypisować komu (2): Wida# gdy Święte maluyá Iż každému przypifuýá Abý fię ftym okazali Iako tu na Swiećzie Itali *RejKup* t7. *Cf* *przypisować komu co do czego*.

przypisować komu co do czego (1): *Adiunctio*, gdy mąż żenie co przypifuie do piérwżégó pořagu. *SarnStat* 1301.

Zwrot: »płatow przypisować« = *podnosić czynsz* (1): ta vtrátá Zniřfczyłá řwiát po ty látá Wiele zacnych domow zeffłó [...] Iedni z wiofek pořtępuiá Drudzy płatow przypifuíá *RejRozpr* H4.

a. Doliczać do rachunku, zawyżać cenę (4) : Lepiey miech grořzem nádmieřz/ niżli wiátrem dudy/ Boć rády przypifuíá Szynkarki obłudy. *BielSat* C [*idem BielRozm*]; Albo gdy pánowie weřeli á řzynkarká im winá donafza/ to bárzo iey zá to powinni/ y pániá ia Gretá zowá. A řkoro przydzie plăćić/ áliřci z niey nieřłáchetna bábá/ bo przypifuie. *RejZwierc* 101; *BielRozm* 16.

przypisować co za co (1): (*nagł*) Chłop s kárcźmarká. (–) Coż wřdy páni tak řigluieřz/ Dwie [řzklánice] zá iednę przypifuieřz/ A podawářz nam s piánámi *RejZwierc* 235v.

***** Bez wystarczającego kontekstu (7) :** Dico, Przykazuyę kogo komu/ Przywłářzczam/ Przypifuýę. Pod moc poddayę. *Mącz* 85b, [176]d, 464a.

przypisować komu co (1): *Proprium est eius*, *Metapho*. Temu to řámemu przypifuýá. *Mącz* 326d.

Zwrot: »przypisować sobie« [*szyk zmienny*] (3): *Vendico*, Przywłářzczam/ Sam řobie przypifuię. *Mącz* 85d; *Usurpo*, in frequenti usu habeo, Záwřdy potrzebuyę/ vřywam/ řpominam/ teź przywłářzczam/ przypifuę řobie. *Mącz* 509c, 432b.

Synonimy: **2.** *przyczytawać, przywłářzczać*; **a.** *podawać, przydawać*; **3.** *przyczytawać, przywłářzczać*; **4.** *przykazować, przysądząć, przywłářzczać*; **5.** *dedykować, ofiarować*; **6.** *poczytować*; **8.** *doliczać, dodawać, przydawać*.

Formacje współrdzenne cf PISAĆ.

Cf **PRZYPISOWANIE, PRZYPISOWANY, PRZYPISUJĄCY**